

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

דו"ח דירקטוריון

ליום 31.03.18

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "החברה")

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לתקופה שנתייה ביום 31 במרס, 2018 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתקופה של ינואר ועד מרס 2018 ("תקופת הדוח") הדוח נערך בהתאם לחוזר פנסיה 7-3-2007 שפורסם על ידי משרד האוצר – אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

כללי

קרן הפנסיה עתודות הינה קרן ותיקה מאוזנת שהוקמה בשנת 1993. הקרן הוקמה במקורה על ידי אגודת הביטוח החקלאי בשיתוף עם סוכנות הביטוח (דאז) מבטח שמיר. בקרן כ- 23,500 עמיתים אשר מתוכם כ- 14,000 חברי קיבוץ. ככל קרנות הפנסיה הותיקות נסגרה עתודות בפני מבטחים חדשים החל משנת 1995 ואוכלוסיית מבטחיה הינה אוכלוסייה מוגדרת וקבועה למעט מקרים חריגים של הצטרפות על פי הסדרי רציפות מפנסיה תקציבית.

עתודות פועלת בשיטת הגדרת זכויות כאשר מודל ההפרשות והתשלומים של עתודות מבוסס על שיטה של "מנות פנסיה". העיקרון המנחה במודל זה הינו פילוח כל תשלום לרכיבי הכיסוי השונים בשיעורים משתנים בהתאם לטבלאות אקטואריות המבוססות - בין היתר - על גיל/מגדר/שנת לידה של החוסך. וכך, באמצעות יחוס פרטני של תשלום למשלם הספציפי על אפיונו האקטואריים וקביעת מנת הפנסיה על בסיס אפיונים אלה ובאמצעות מנגנון האיזון האקטוארי, נמנע הסיכון של כניסה לגירעונות אקטואריים כתוצאה מהתחייבויות יתר.

עתודות מפעילה שלושה מסלולי פנסיה: המסלול הראשון - פנסיית זקנה רגילה לעמית; המסלול השני - פנסיה מקיפה לעמית; והמסלול השלישי - פנסיית זקנה לעמית בקבוצה. כאמור לעיל פנסיית הזקנה לעמית בקבוצה מכילה אלמנטים נוספים (מוגבלים) מעבר לפנסיית הזקנה הרגילה.

בקרן קיימות כ- 120 בועות אקטואריות שחלקן בועות קיבוציות. דהיינו, בועה כקיבוץ, וחלקן בועות משפחתיות. לכל אחת מהקרנות מנוהל מאזן אקטוארי נפרד. כלומר, בעוד קרנות פנסיה רגילות מקיימות איזון אקטוארי בקרב כלל העמיתים שלהם (או בקרב קבוצות גדולות של אלפי/עשרות אלפי מבטחים) קרן עתודות מנהלת מאזן אקטוארי פרטני לכל קבוצה בנפרד.

לפרטים בדבר חקיקת כרית הביטחון בתקופת הדוח – ראה פירוט בביאור 5 ב' לדוחות הכספיים של קרן הפנסיה.

1. התפתחויות מאז הדוח האחרון

1.1 שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו.

1.2 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

בפרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים וניירות עמדה מהותיים ביותר או טיוטות של חוקים, תקנות חוזרים וניירות עמדה, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה"), לפי העניין, הרלבנטיות לפעילות החברה שפורסמו בתקופת הדוח, ככל שקיימים וכן, הוראות דין מהותיות מתקופות קודמות לתקופת הדוח.

1.2.1. חקיקת משנה

במהלך תקופת הדוח לא פורסמו עדכונים מהותיים בחקיקת משנה.

1.2.2. חוזרי הממונה

• **חוזר גופים מוסדיים 2017-9-26 סך נכסי החיסכון לטווח ארוך (מיום 01.01.2018)**

מטרת חוזר זה היא לפרט את נכסי החיסכון לטווח ארוך ולעדכן את שוים, לצורך חישוב נתח השוק המקסימלי שרשאי אדם להחזיק בתחום החיסכון לטווח ארוך לפי החוק. תחילתו של החוזר היא ביום פרסומו והוא מבטל את הוראות חוזר גופים מוסדיים 2016-9-25.

• **חוזר פנסיה 2017-3-8 תיקון החוזר המאוחד - דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי של תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה – עדכון (מיום 01.01.2018)**

תיקון לחוזר במסגרתו נקבעו מועדים חדשים להגשת תקנון לאישור הממונה ולעדכון התקנון. לאור התיקון האמור, תוקן החוזר כך שמועד תחילת הוראותיו לגבי תקנוני קרנות פנסיה עודכן ליום 1 ביוני 2018.

• **שה. 2017-22603 הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני – הבהרה (מיום 04.02.2018)**

הובהר, כי סוכן ביטוח פנסיוני שמבצע עסקה לגבי מוצר פנסיוני עבור לקוח, בין היתר צירוף למוצר פנסיוני, מחויב בביצוע הליך שיווק פנסיוני כפי שנקבע בהוראות החוק. כחלק מהליך השיווק הפנסיוני על הסוכן לברר את צרכיו של הלקוח ולבחור עבורו את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים לו ביותר וכן לנמק בכתב את המלצתו. כמו כן הובהר, כי גוף מוסדי רשאי לשלם עמלת הפצה רק במקרה שבו ביצע סוכן ביטוח פנסיוני 'עסקה' כחלק מהליך של שיווק פנסיוני. ככל שלא מבוצע הליך שיווק פנסיוני, גוף מוסדי אינו רשאי לשלם עמלת הפצה.

• **חוזר גמל 2018-2-1 משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל – תיקון (04.03.2018)**

תיקון לחוזר הקובע הוראות למתן הודעה בדבר זכאות למשיכת כספים לעמיתים בעלי חשבונות לא פעילים שיש בהם סכומים נמוכים. לאור ההיענות הנמוכה של הציבור למשוך את כספו מהחשבונות הקטנים ולאור העובדה שמשמעות גביית דמי ניהול מינימאליים הינה איפוס היתרות הצבורות בחשבונות הקטנים במשך הזמן, נקבע כי החברות המנהלות יחויבו בשלב זה לשלוח המחאה בדואר לעמיתים בעלי חשבון קטן עם יתרה צבורה הגבוהה מ-50 ש"ח ונמוכה מ-1,350 ש"ח. תחילתו של חוזר זה היא ביום פרסומו.

• **חוזר סוכנים ויועצים 2018-10-1 חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית -עדכון (מיום 04.03.2018)**

מטרתו של עדכון זה, הינה קביעת חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית לעניין העברת מידע בין גופים מוסדיים, לשם איתור כספים הרשומים על שמו של עמית לא מפקיד. תחילתו של חוזר זה היא ביום 1 באוגוסט 2018, והוא מבטל את הוראות חוזר סוכנים ויועצים 2017-10-6.

• **חוזר סוכנים ויועצים 2018-10-2 תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית – עדכון (מיום 04.03.2018)**

חוזר זה מעדכן את ההוראות לגבי דמי השימוש שניתן לגבות ממשתמשים במערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

• **חוזר גופים מוסדיים 2018-9-3 קבלת מידע ואישור ממעסיקים (מיום 04.03.2018)**

במסגרת החוזר נקבע כי גוף מוסדי לא ידרוש מסמכים או הסכמה ממעסיק עקב צירוף עובד למוצר פנסיוני או בקשת העובד לבצע שינויים במוצר הפנסיוני, אלא אם קיימת הוראת דין מפורשת המחייבת קבלת אישור, הסכמה או מידע כאמור. מטרת חוזר זה הינה להקל על העובדים הן בהליך ההצטרפות למוצר פנסיוני והן בניהולו השוטף, וכן להקטין את התלות של העובד במעסיקו לגבי המוצר הפנסיוני. תחילתו של חוזר זה היא ביום פרסומו, והוא מבטל את הוראות חוזר ביטוח חיים 98/1.

• **חוזר גופים מוסדיים 9-9-2018 אישור נושאי משרה ודיווח על בעלי תפקיד בגופים מוסדיים (מיום 04.03.2018)**
 החוזר קובע רשימה של נושאי משרה אשר מינויים טעון אישור הממונה, מעדכן את המידע שיש להעביר לממונה לצורך מתן אישור כאמור וכן מסדיר דיווח אודות בעלי תפקידים משמעותיים נוספים שמינויים אינו טעון אישור הממונה. תחילתו של חוזר זה היא ביום פרסומו, והוא מבטל את הוראות חוזר ביטוח 1-48-2005, חוזר גמל 4-2-2006, חוזר פנסיה 6-3-2006 וחוזר גופים מוסדיים 9-7-2012.

• **חוזר גופים מוסדיים 7-9-2018 תיקון פרק 4 לחלק 2 בשער 5 לחוזר המאוחד – ניהול נכסי השקעה (מיום 04.03.2018)**
 במסגרת התיקון בוצעו מספר שינויים מבניים מהותיים ביחס לשתי המהדורות שפורסמו בעבר. מטרת השינויים המבניים היא ליצור, בין היתר, רצף לוגי וקישורים רלבנטיים בין כל ההוראות שעוסקות בניהול נכסי השקעה תוך כדי הצגתן באופן בהיר ופשוט יותר, אך מבלי לשנות את התוכן או המהות שבבסיס אותן הוראות. לצד זאת, בוצע שינוי לגבי ההגדרה "הלוואה לדירור" המופיעה בסעיף 4(יב) בפרק, על מנת להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים בהלוואות לדירור.

1.2.3. טיטות חוזרי הממונה

• **טיטות חוזר גופים מוסדיים 540-2017 דירקטוריון גוף מוסדי – טיטה (מיום 04.03.2018)**

הטיטה מיועדת להחליף את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), תשע"ז-2007, חוזר גופים מוסדיים 7-9-2006: "נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו", ואת סעיף 5 לחוזר גופים מוסדיים 2-9-2014: "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים". בטיטה נקבעו הוראות לעניין כשירות חברי הדירקטוריון בגוף מוסדי, הרכבו, תפקידו, סמכויותיו ואופן התנהלותו. עדכון ההוראות מבוסס ברובו על סטנדרטים בינלאומיים ועל ממצאי ביקורות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון וסוגיות עקרוניות שנדונו במהלך השנים. יצוין, כי טיטת חוזר זה היא הראשונה מבין שניים, אשר יעסקו בעניין דירקטוריון וועדותיו, ויפורסמו בשני חלקים: החלק הראשון, כאמור לעיל והחלק השני, בו צפויות להתפרסם הוראות המרכזות ומעדכנות את תפקידי הדירקטוריון.

לאחר פרסום נוסחו הסופי של החוזר וכניסתו לתוקף, החברה תבחן את עמידתה בהוראותיו ותבצע את ההתאמות שתידרשנה, ככל שיהיה בהן צורך.

המצב הכספי של קרן הפנסיה

להלן הסבר להתפתחויות שחלו בסעיפי המאזן בתקופת הדו"ח ובפרט בעניינים הבאים :

א. שינויים בהתחייבות הפנסיונית

31 בדצמבר 2017	31 במרס 2017	31 במרס 2018	
<u>אלפי ש"ח</u>			
3,844,411	3,466,038	4,015,017	התחייבות לפנסיונרים
7,123,060	6,381,063	7,054,597	התחייבות לפעילים-זכויות שכבר נצברו
1,790,200	1,912,390	1,920,544	התחייבות לעמיתים לא פעילים

ב. גרעון אקטוארי

31 בדצמבר 2017	31 במרס 2017	31 במרס 2018	
<u>אלפי ש"ח</u>			
(965,805)	(645,195)	(1,190,111)	גרעון אקטוארי

לפרטים בדבר הגירעון האקטוארי וכרית הביטחון, ראה פירוט בביאור 5 לדוחות הכספיים.

ג. השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובבסיסים האקטואריים בתקופת הדוח.

ד. התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים, הסיבות לכך והשפעתן

לא חלו התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים בתקופת הדוח, למעט בנוגע לגרעון האקטוארי כמפורט לעיל.

ה. התפתחויות בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על הוצאות.

31 בדצמבר 2017	31 במרס 2017	31 במרס 2018	
<u>אלפי ש"ח</u>			
10,090,366	9,398,238	10,145,324	סך המאזן
10,084,296	9,386,164	10,128,070	התחייבות פנסיונית
806,368	76,424	80,914	עודף הכנסות על הוצאות

ב. השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות

בתקופת הדוח לא היו אירועים מיוחדים שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ג. שינוי מהותי ברווחי השקעות ביחס לתקופות קודמות

ראה פירוט בסעיף 3 (א) 1 לעיל.

ד. השפעת שינויים בהוראות הממונה על שוק ההון על תוצאות הפעילות

בתקופת הדוח לא היו שינויים בהוראות הממונה על שוק ההון שהשפיעו על תוצאות הפעילות. לעניין פירוט השינויים בהוראות הממונה, ראה סעיף 1 לעיל.

ה. השפעת השינויים בהוראות המס של תוצאות הפעילות

לא היו שינויים בהוראות המס שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ו. עונתיות

ככלל, ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה אינן מתאפיינות בעונתיות; יחד עם זאת, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים עשוי להיות גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד פעמיים אשר משולמים על ידי המעסיקים (כגון תוספת הבראה) ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים.

ז. שינויים בהיקף דמי הגמולים

<u>ליום 31 בדצמבר 2017</u>	<u>ליום 31 במרס 2017</u>	<u>ליום 31 במרס 2018</u>
	<u>אלפי ש"ח</u>	
233,259	46,691	47,345

ח. שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי

לא חלו שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בתקופת הדוח.

ט. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

ראה פירוט בסעיף 3 א (2) לעיל.

3. סקירה כלכלית

3.1. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקרן ותוצאותיה מושפעות במידה רבה משווקי ההון, שיעורי הריבית, המצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם, אשר משליך על נכסי הקרן, על היקף התביעות ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. כמו כן, להתפתחויות בתחום התעסוקה והשכר השפעה על פעילות הקרן. להלן התייחסות להתפתחויות מרכזיות בסביבה המאקרו כלכלית שהינן בעלות השפעה על פעילות הקרן.

3.1.1. התפתחויות במצב הכלכלי בישראל

3.1.1.1. התפתחות במשק ובתעסוקה בישראל

שיעורי הצמיחה וכן שיעורי ההשתתפות בכוח העבודה, שיעור האבטלה ורמות השכר משפיעים על היקף ההפקדות, בעיקר ואף עשויה להיות להם השפעה על היקפי התביעות.

צמיחה

בהתאם לאומדן השלישי שפרסמה הלמ"ס, המשק הישראלי צמח בכ-3.9% במחצית השנייה של 2017 (במונחים שנתיים), שיעור צמיחה הנמוך משיעור הצמיחה בשנת 2016. הצריכה הפרטית עלתה בשיעור של 5.4%, הצריכה הציבורית עלתה בשיעור של 1.9%, ההשקעות בנכסים קבועים עלו בשיעור של 2.7% והיצוא עלה בשיעור של 9.2%. בשנת 2017 העודף בחשבון השוטף ירד לשיעור של 3.0% מהתוצר.

נתוני תעסוקה

על פי נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס, ברבעון הראשון 2018 שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה הינו – 3.7% (לעומת 4.1% ברבעון הרביעי 2017), שיעור התעסוקה (אחוז המועסקים מכלל האוכלוסייה) בקרב בני 15 ומעלה הינו – 63.8% (לעומת 64% ברבעון הרביעי 2017), בקרב גילאי העבודה 25-64 אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה הינו – 3.2% (לעומת 3.6% ברבעון הרביעי 2017) ושיעור התעסוקה בקרב בני 25-64 – 77.4% (ללא שינוי לעומת הרבעון הרביעי 2017).

נתוני האינפלציה, שער החליפין, שיעור הריבית והתשואות בישראל

להלן נתונים בדבר השינוי במדד המחירים לצרכן בתקופת הדיווח ובשנת 2017 כולה:

באחוזים	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2017	2018	
מדד בגין	0.1	(0.1)	0.4
מדד ידוע	(0.2)	(0.3)	0.3

בסיכום רבעוני, חלה ירידה קלה באינפלציה אל מול תקופה מקבילה 2017. הציפיות הנגזרות משוק ההון עלו בכל הטווחים.

התפתחות שיעור הריבית והתשואות

בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי על רמה של 0.1%.

להלן נתוני הריבית חסרת הסיכון הצמודה בישראל (בהתאם לאג"ח ממשלתיות צמודות מדד) לטווחים שונים:

ריבית חסרת סיכון		טווח לפדיון
נכון ליום 31 בדצמבר	נכון ליום 31 במרס	
2017	2018	באחוזים
(0.3)	(0.4)	5 שנים
0.3	0.3	10 שנים
1.0	1.0	20 שנים

ירידה בעקום הריבית ושינויים בתלילותו יש בהם כדי להביא בתנאים מסוימים להגדלת ההתחייבויות הפנסיוניות של הקרן. מאידך, ירידה כזו עשויה להביא לרווחי הון בצד הנכסים. מנגד, עלייה בעקום הריבית ושינויים בתלילותו עשויים להוביל לתופעה הפוכה. ההשפעה המשולבת תלויה במבנה הנכסים וההתחייבויות ובמאפייני השינוי בעקום.

3.1.1.2. התפתחויות בשוק ההון בישראל

להלן נתוני השינוי במדדי מניות ואג"ח עיקריים בישראל:

מדדי מניות			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		
2017	2017	2018	
2.7	(5.0)	(4.9)	באחוזים
21.2	8.4	(1.7)	ת"א 35
6.4	(2.4)	(3.9)	ת"א 90
4.5	6.5	(0.8)	ת"א 125
			ת"א צמיחה

מדדי אג"ח			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		
2017	2017	2018	
4.7	0.6	(0.1)	באחוזים
5.6	1.1	(0.3)	כללי
7.5	2.0	(1.1)	תלבוט צמודות
3.4	(0.6)	0.3	תלבוט שקלי
3.7	0.6	0.2	ממשלתי צמוד מדד
			ממשלתי שקלי

לתשואות בשוק ההון וכן לתשואה על נכסים אחרים (כגון: נדל"ן, קרנות השקעה ונכסי חוב לא סחירים) השפעה על נכסי הקרן ועל סעיף ההכנסות מהשקעות של קרן הפנסיה.

3.1.2. התפתחויות במצב הכלכלי בעולם

הכלכלה העולמית רשמה ברבעון הראשון של השנה צמיחה של 2.3% במונחים שנתיים.

ארה"ב – התוצר האמריקאי צמח ברבעון הראשון בקצב של 2.3% במונחים שנתיים, כאשר הצפי הוא להאצה בצמיחה בהמשך השנה לכיוון 2.8% הודות לרפורמת המס שתהווה תמריץ כלכלי חשוב וכן התאוששות משמעותית במגזר הייצור האמריקאי, נוסף על החזקה של הצמיחה הגלובאלית. הפד העלה את הריבית המוניטארית לרמה של 1.75% במרץ. בנוסף, צפוי הפד להמשיך בתוכנית לצמצום המאזן באמצעות הקטנת היקף השקעותיו מחדש בעקבות פדיון שוטף של האג"חים שבמאזנו.

אירופה – צמיחה של 2.5% נרשמה בכלכלת אירופה ברבעון הראשון של השנה. למרות הנתונים הכלכליים המעודדים מצד אירופה, ניכרת האטה בקצב השיפור במדדי הפעילות המובילים. הבנק המרכזי צפוי להמשיך עם תוכנית ההרחבה הכמותית עד ספטמבר 2018, תוך כדי צמצום הדרגתי של היקפה החל מינואר 2018 ועד ספטמבר 2018.

יפן – אומדן הצמיחה לרבעון הראשון של השנה עומד על 1.7%. אי וודאות לגבי המשך כהונתו של ראש הממשלה שינוזו אבה מביאה עמה שאלות רבות לגבי המשך הרפורמות במדינה ויציבות שלטונית.

שווקים מתעוררים – סך הכלכלות המתעוררות צפויות לצמוח בכ- 5.4% ברבעון הראשון. ניכר המשך התאוששות בפעילות הסחר, על רקע חזרתם של הביקושים מהמדינות המפותחות. כלכלת ברזיל ממשיכה ליהנות מהתאוששות בצמיחה, ירידה משמעותית באינפלציה, אך הבחירות לנשיאות בהמשך השנה מעיבות על המשך יישום הרפורמות במדינה. כלכלת הודו ממשיכה לעבור השינויים המבניים משמעותיים וצפויה לצמוח ברבעון הראשון של השנה בקצב שנתי של 7.3%, זאת לאחר יישום המס שירותים וצריכה, חילוף שטרות, חיזוק מבנה ההון של המערכת הבנקאית במדינה.

סין – הצמיחה בכלכלת סין נמצאת בהאטה על רקע שינויים מבניים של מעברה מכלכלת הייצור לכלכלה שתונע מביקושים מקומיים. הצמיחה ברבעון הראשון הסתכמה ב-6.8% במונחים שנתיים וצפויה להאט לקצב של 6.4%-6.3% שנה קדימה.

3.1.2.1. שערי חליפין

במהלך הרביע הראשון התחזק השקל מול הדולר בשיעור של 1.4% ונחלש מול האירו ב-4.2%. בנק ישראל המשיך את מעורבותו בשוק המט"ח, כאשר חלק מרכישות המט"ח בוצעו במסגרת התכנית לקיזוז אפקט הגז הטבעי.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל נכון לסוף רבעון ראשון 2018 עומדות על כ-116 מיליארד דולר.

להלן מידע בדבר התפתחות בשער החליפין של השקל מול מטבעות שונים:

שער	שער	שער	
החליפין	החליפין	החליפין	
היצג של	היצג של	היצג של	
ליש"ט	הדולר	האירו	
4.94	3.51	4.33	ליום 31 במרס 2018
4.52	3.63	3.88	ליום 31 במרס 2017
4.68	3.47	4.15	ליום 31 בדצמבר 2017

5. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי SOX302:**הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי****5.1 הוראות הממונה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

הממונה פרסמה בשנים האחרונות מספר חוזרים (להלן: "חוזרי הממונה") שנועדו ליישם את דרישות סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, בחברות ביטוח, בחברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל, בקרנות פנסיה ובקופות גמל (להלן: "הגופים המוסדיים").

בהתאם כללה החברה המידע בכפוף להוראות הדין והדיווח ובמועדים כפי שנקבעו בהוראות אלו.

5.2 סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act - אחריות ההנהלה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בהתאם לחוזרי הממונה, המבוססים על סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, וכפי שפורט בדוחות הדירקטוריון הקודמים של החברה, החברה פעלה ופועלת באופן שוטף ליישום ההליך הנדרש בהתאם להוראות האמורות, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיים המבוצעים, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס, 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי הממונה, מצורפות להלן לאחר דוח דירקטוריון זה.

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

23.05.2018

שם התאגיד	תאריך
_____	שמות החותמים : תפקידם : 1. דורון סט יו"ר דירקטוריון
_____	2. שלום בן עיון מנהל כללי